

Maalestok, givet en Tilfjendegivelse af, at det er en Bane, der har en anden Betydning for den gjennemgaaende Trafik end de andre foreslaaede Baner. Naar dette er Tilfældet, saa synes det ogsaa at maatte kunne have nogen Indflydelse paa Ansættelsen af det Bidrag, der kræves af vedkommende Egn. Jeg er nu imidlertid gaaet ind paa Forslaget, og jeg skal selvfølgelig ikke stilleendringsforslag eller gjøre stærk Indvending derimod; men jeg kan ikke lade være her at udtale, at jeg anser den Fordring, man her stiller til Egnene, for at være af den Bessaffenhed, at den ganske vist turde lægge væsentlige Hindringer i Veien for Anlægget af Banen. Jeg tror ogsaa, man maatte tage Hensyn til, at de paagjældende ganske vist ikke rige Egne i Forveien have bidraget ikke Ubetydeligt til Baneanlæg, idet baade Ringkjøbing Amt og Sammerum Herred have kontribueret til Herning — Silkeborg Banen. Med Hensyn til Retningen af Banen har der været forskellige Meninger om den. Udvalget er nærmest tilbøjeligt til at tro, at en Bane i en noget sydligere Retning end den af Regjeringen foreslaaede vilde være at foretrække, navnlig af Hensyn til Hedeelselskabet. Saa megen Interesse jeg end har for Hedeelselskabet, og saameget jeg ønsker at understøtte det, tror jeg dog ikke, at det behøver flere Beviser paa Sympathi end dem, det har faaet, og man kan ganske vist være overbevist om, at der fra alle Sider, baade fra Private og det Offentlige, bliver ydet dette Selskab den Understøttelse, som man paa nogen Maade kan skaffe det. Jeg kan imidlertid ikke gaa saa vidt i min Interesse for dette Selskab, at jeg vil høre Banen bort fra de mere befolkede Egne og hen til de Egne, som Hedeelselskabet ønsker at opdyrke. Jeg tror, at disse Egne paa Vestkysten ere i sig selv fattige nok til, at man ikke skal undlade at søge just de Steder, hvor der er en Del Beboere, og hvor man vil kunne vente at faae nogen Trafik og nogen Indtægt for Banen. Det er Grunden, hvorfor jeg ikke tror at kunne gaa ind paa en sydligere Retning af Banen, men man fastholder, naar det henstilles til mig, den nordligere Retning, som jeg anser for at ville stifte mere Nytte for vedkommende Egne end den sydlige. — Med Hensyn til en Bestemmelse i den af Udvalget foreslaaede § 6 skal jeg tillade mig, at give en efter min Mening dog nyttig Forklaring. Der staar nemlig der udtalt: „Bestemmelserne i Loven af 10de Marts 1861 om Anlægget og Driften af Jernbaner § 5 1ste Punktum, §§ 9, 10, hvis Forstj. om Stempelsfrihed udstrækkes til Overenskomster og Obligationer, som udstedes i Genhold til nærværende Lovs § 2“. Jeg maa gjøre opmærksom paa, at der ved disse Udtryk ikke alene maa være sigtet til de Overenskomster og Obligationer, der maatte blive udstedede for de paagjældende Egne til Regjeringen som Sikkerhed for Betalingen af de Paagjældendes Bidrag, men ogsaa til saadanne

Obligationer og Forpligtelser, der maatte udstedes fra Kommuner eller Private til de paagjældende Amt eller Kjøbstadkommuner til Understøttelse for deres Bidrag til Staten, saa at altsaa Bestemmelsen har et noget videre Omfang, end dens Ordlyd ligefrem synes at antyde. — Den ærede første Landssthingsmand for første Kreds (Krieger) anstillede nogle Betragtninger over, hvorvidt der var saa store Uvigelser tilstede mellem den Maade, hvorpaa man efter Loven af 1873 byggede Jernbaner, og den, hvorpaa der efter nærværende Forslag skal bygges, og om det af Hensyn dertil kunde være rigtigt at tale om en Systemforandring. Derom skal jeg ikke udtale mig. De Forskjelligheder, der ere mellem de Bestemmelser, som foreligge i den nævnte Lov, og de, som foreligge i nærværende Forslag, ere saa store, at de ikke kunne miskjendes, de ligge tydelig for Eenhver, og jeg skal ikke her komme nærmere ind paa en Betragtning af, hvor langt de divergere fra hinanden. Men naar det ærede Medlem har ment, at jeg gif noget vidt i mine Udtalelser ved denne Sags første Behandling, idet jeg havde sagt, at man var nødsaget til at komme i Møde med Statens Bidrag paa ethvert Sted, hvor det forlangtes, og hvor det blev påaavist, at man havde de forøvrigt fornødne Midler tilstede til Anlægget af en Jernbane, saa kan jeg ikke have sagt disse Ord i den Betydning, at Lovgivningsmagten uden videre skulde være tvungen til at gjøre det, men Erfaringen viste, at ikke saa Andragender foranledigede, at der blev lovgivet om Anlægget af Jernbaner i Genhold til „Systemet af 1873“ paa saadanne Steder, at man maatte have Anledning til at tro, at, naar der blev indbrømt Statstilskud, saa vilde det være noget vanskeligt at negte det andre Steder af i det Mindste lignende Bessaffenhed. Det var efter min Mening ikke de heldigste Steder for Anlægget af Jernbaner, med Hensyn til hvilke der den Gang blev givet Koncession; det var paa saadanne Steder, hvor man ikke turde vente noget Overordentligt Udbytte af Driften, hvilket ogsaa senere har vist sig. Naar man den Gang gav Koncessioner paa saadanne Baner i Genhold til et, som det synes, for lang Tid vedtaget System, saa tror jeg, at Regjeringen og Lovgivningsmagten vanskeligt kunde modstaa Begjæringer fra forskjellige Sider om Meddelelse af Koncession paa og Understøttelse til Anlægget af lignende Jernbaner. Hertil tror jeg at kunne indskrænke mig.

**Krieger:** Den høitærede Ministers Yttringer foranledigede mig kun til en kort Bemærkning. Skjøndt jeg jo ikke med Bestemthed kan vide det, skulde jeg dog tro, at han ikke vil modsigge mig, naar jeg antager, at han ikke kan have sigtet til Loven af 1873 ved den Udtalelse, han nylig brugte om visse Jernbaner, jeg maa antage, at han snarere har sigtet til andre Baner. Men